

GŁOS RADOMSKI

Dziennik społeczny, polityczny i literacki poświęcony głównie sprawom Ziemi Radomskiej.

Prenumerata w Radomiu wynosi:
 Miesięcznie . . . . . 5 k. — h.
 Z odnośnieniem do domu . 6 k. — h.
Na prowincji z przesyłką pocztową:
 Miesięcznie . . . . . 6 k. — h.

Adres Redakcji i Administracji: ulica Lubelska № 46, dom Hempla.
 Redakcja otwarta od 11 do 12 i od 4 do 5 po poł. Administracja od 9 do 1 i od 3 do 6 po poł.
 Rękopisów niezastreżonych Redakcja nie zwraca.
Numer pojedynczy 30 halerzy.
 Głos Radomski nabywać i prenumerować można we wszystkich Księgarniach, w Sklepie spożywczym p. Władysława Adamskiej, Lubelska № 72; w Składach Win i Towarów Kolonjalnych: M. Paschalskiego, ulica Warszawska; Grajnera, ulica Skaryszewska № 16; J. Nitkowskiego, róg ul. Długiej i Szerokiej.

Cena ogłoszeń:
 Na 1 str. wiersz drobnym pismem 2 k. — h.
 III . . . . . 1 . 20
 IV . . . . . — 60
 Drobne za wyraz . . . . . — 20

KINO Y. CZARY.

Tylko przez trzy dni! Począwszy od Poniedziałku 16/XII 1918 roku
Agnieszka Paskówna i jej 3^{ch} „frajerów“
 przewyborna farsa w 5-ciu częściach ze słynną w głównej roli **HENNY PORTEN**. Nad program **PSKÓW** natura.

DZIŚ W „MIRAŻU“
 pod dyрекcją T. Wołowskiego

Początek g. 8½ w w.
 W Soboty, Niedziele i święta
 2 przedstawienia
 początek I-go—6-a
 II-go—9 w w.

Od Soboty dn. 14 do Wtorku dn. 17 grudnia
PIĘKNY SEN
 operetka 1-o aktowa L. Talla
 — oraz zupełnie nowa część koncertowa. —

Z pp.: Celińska, Kosińska, Biegańska, Dzierżanowska, Wiktorowicz, Kajzerówna, Wołowski, Krawczyński, Drwęski, Brodelkiewiczem, Chojnackim, Rzeckim i Bohuszem na czele.
 Sala dobrze ogrzana.

TEATR „CORSO“
 Program № 3.
 Kościelna 9.

DZIŚ I CODZIENNIE.
Dział Koncertowy
 pod kierunkiem J. KINTZLA.
A. Ordon — pieśni, **E. Śnieżko** — tańce, **E. Żebrowski** — deklamacje, **W. Bereśniewicz** — humor, **J. Pawłowski** tańce, **J. Kintzel** śpiew.

Na ekranie
Salomea czyli córka źle strzeżona
 Dramat nastrojowy w 5 częściach z życia żydowskiego z głośną **Ellen Riechter i Rychardem Elchberg** w rolach głównych.

Artystyczny kwintet pod kierunkiem p. W. JANISZEWSKIEGO.
 Zmiana programu w Poniedziałki i Czwartki. Szczegóły w programach. Zarząd.

Restauracja Hotelu Rzymskiego

Kuchnia pod kierunkiem długoletniego pracownika pierwszorzędnych firm warszawskich znanego kucharza **W. Dzierżyńskiego**. — Bufet Obficie Zaopatrzony. — Ceny Arzystępne.
Z poważaniem ZARZĄD.

Sprzedaż ulgowa ryb na wigilję

ZWIĄZEK PRODUCENTÓW RYB W WARSZAWIE
ODDZIAŁ W RADOMIU, ul. Lubelska № 51.

Kooperatywy, Instytucje, Stowarzyszenia i wszelkie zamówienia zbiorowe prosimy zgłaszać w naszym biurze od godz. 9 — 12 rano do dnia 20 b. m.

Konjunktury.

Sytuacja polityczna coraz bardziej się wyjaśnia. Gdy przed kilkoma dniami pisaliśmy na tem samem miejscu o konieczności prowadzenia zdecydowanej polityki zagranicznej, gdy wskazywaliśmy wraz z całą prawie prasą polską, że tylko uznanie się za jedno z państw koalicji antyniemieckiej może wpłynąć decydująco dodatnio na sprawę polską, zdawało się, że rząd obecny pod wpływem głosów ogółu polskiego podejmie pracę w celu wykorzystania tych wszystkich stron dodatnich, które dziś może nam przynieść tylko zdeklarowane i wyraźne stanowisko. Jak dotąd jednak nie wiele w tym

kierunku uczyniono. Hrabia Kessler, podróżuje co prawda z jednego lokalu do drugiego, ale z Warszawy nie wyjechał. Pozbawiono go prawa wysyłania szyfrowanych depech ale czy to nie zamało?
 Czyż nie prowadzi on poza plecami naszymi żadnej polityki? Kto zaręczy, że nie ten przedstawiciel sowietów pruskich dostarcza informacji wojskom Ober Ostu. Wszak niemieccy oficerowie są instruktorami armji ukraińskiej, zagrażającej znowu Lwowu. Po co więc mówić tutaj, że jesteśmy neutralni tylko dla tego, ponieważ nie mamy siły do walki z Niemcami.
 Jest to tylko teoria, bo nawet urzędowe Niemcy, te których granica przebiega niestety jeszcze koło

Kalisza, obrzucają polskie miasta bombami z samolotów i urządzają wyprawy po żywność. Możemy więc stan obecny określić w ten sposób — rząd warszawski jest neutralny, z tego wynika cały szereg konsekwencji nie tylko dla niego, ale i dla narodu nadzwyczaj ujemnych, gdyż wywołuje to przekonanie wśród koalicji, że nie cały naród polski prowadził w tej lub innej formie wojnę z Niemcami, lecz tylko jego cząstka. Przynieść to może nieobliczalne szkody i coraz problematyczniejszą może stać się kwestja, czy aby powstanie Polska tak potężna, jak to jest jeszcze możliwe i czy zostaną wyzyskane te konjunktury polityczne, które według słów p. Filipowicza odpowiadają horyzontom naszej polityki z czasów Batoro i Władysława IV. Ale jeśli te horyzonty widzi p. Filipowicz, to równocześnie wiedzieć powinien tak on, jak i rząd, że realizacja tego nastąpić może przy dwóch warunkach. Pierwszy — to oparcie się o koalicję, drugim zaś jest danie koalicji pewnej gwarancji, że ta Polska, do której odbudowania ona rękę przyłoży będzie naturalną przeciwniczką bolszewizmu i rzeczywiście przeszkodą dla Niemiec.
 Jedną z prób ostatnich wyjaśnienia obecnej naszej sytuacji jest artykuł p. Bogdana Wasiutyńskiego, № 26 „Gazety Warszawskiej“. Oto niektóre wyjątki z tego artykułu.

„Te piękne, godne wielkiego narodu sny wkrótce rozwiązać się mogą i Polska obudzi się do życia okrojona, słaba, niezdolna do szerzkich, europejskich zadań. Jakież bowiem cel będą miały rządy koalicyjne w stwarzaniu Polski silnej, skoro zanim powstała, rozdzielana jest już i wstrząsana przez waśni społeczne, niezdolna do zespolenia i zjednoczenia, skoro umie być tylko echem przeżyć i hasel rosyjskich lub jak ćma samobójczo krążyć dokoła teatralnych pochodni rewolucji niemieckiej?
 Koalicja odbuduje Rosję, bo nie może ścierpieć trwania anarchji na olbrzymich przestrzeniach Europy i nie wyrzeknie się ogromnych wkładów finansowych, które w państwie tem ulokowała. Nie wiadomo, jak daleko na Zachód sięgną granice nowej Rosji, a więc jakie będą granice wschodnie Polski. Ale nie ulega wątpliwości, że Polska, która nie ujawni odrębnej od Rosji fizjonomji politycznej, która wahać się będzie między naśladownictwem anarchji wschodniej i sympatjami dla towarzyszyw niemieckich, która zamiast zorganizowania normalnego życia państwowego i ładu społecznego, stanowić będzie pomost między bolszewizmem i sprzymierzonym z nim prusactwem, że taka Polska będzie rzeczą dla Zachodu obojętną.“
 „Za trwanie przeto w stanie bezrządu i bezwładu Polska zapłacić

może utratą Lwowa i Wilna, wydaniem na łup rusyfikacji katolickiej Białorusi, zgorzeniem ognisk kultury polskiej, poświęceniem placówek polskości i zdobyczą pług i cywilizacji na wschodzie, wyrzeczeniem się przymusowem swej misji historycznej na wielkich obszarach Rzeczypospolitej.

Ale nietylko wschodnie rubieże Polski są zagrożone. Zamęt i słabość nasza wzbudza apetyty sąsiedzkie na klejnoty ziem polskich — Śląsk Cieszyński. Czesi powołac się mogą na swe zasługi wobec koalicji — na nasze niezrozumiałe zachowanie się. Co więcej, nie możemy mieć pewności, z jaką energią zwycięscy wyrwać będą Niemcom zagłębie śląskie i Pomorze gdańskie dla Polski, zachowującej wobec władz berlińskich życzliwą neutralność.

Mielibyśmy poważny bardzo argument na rzecz naszych postulatów, gdybyśmy mogli wystąpić czynnie razem z koalicją, dla zaprowadzenia spokoju i ładu na wschodzie, gdybyśmy obsadzili w porozumieniu z nią terytorja, zagrożone mordem i pożogą. Spełnilibyśmy wówczas czyn państwowo-twórczy, mielibyśmy tytuł do poparcia naszych żądań.

Zapewne do wykonania tych zamierzeń potrzeba mieć dużą armję. Mogłaby przybyć armja polska z Francji, mogłoby przybyć z nią uzbrojone i amunicja, wyekwipowanie i żywność dla wojsk, powołanych pod broń w kraju, ale oczywiście pod warunkiem, że rząd polski zaprzestałby kokietowania bolszewików, zerwałby z Niemcami, przyłączyłby się jako sprzymierzeniec, współwalczący z koalicją, i oddał polskie siły zbrojne pod naczelne dowództwo marszałka Focha.

Następstwa tego kroku byłyby niesłychanie doniosłe i dla wewnętrznego budowania przyszłości Polski. Wówczas możnaby usunąć dwie największe przeszkody w prawidłowej działalności państwa polskiego, możnaby usunąć brak żywności i brak pracy.

Koalicja nie rozczuła się trudnościami aprowizacyjnymi państw pobitych, które wyglądały bez miłosierdzia kraje okupowane. Posiadane zapasy żywności przeznacza w pierwszym rzędzie dla sprzymierzeńców. To samo stosuje się do innych towarów, do surowców i maszyn, niezbędnych dla uruchomienia przemysłu. Również kredyt dla państwa jak i dla przedsięwzięć prywatnych, a co za tem idzie nawiązanie ścisłych stosunków handlowych z zachodem zależne są od politycznego stanowiska Polski. Chodzi o najbliższą i dalszą przyszłość gospodarczą kraju, chodzi o pracę i dobrobyt rzesz milionowych.

Artykuł p. Wasiutyńskiego jest przestrożą dla rządu i tych, którzy jego dwulicową i niezdeterminowaną politykę popierają. Ostatnie chwile zawrócenia z błędnej drogi przechodzą. Konjunktury polityczne mogą się zmienić, jeśli zaś pogorszyłyby się, wtedy cała odpowiedzialność przed historją spadnie na tych, którzy z wiedzą, czy bez wiedzy, naszą sprawę będąc już u samego szczytu strąca znów na dno takich walk i klęsk jakie przez tyle lat cierpieliśmy.

Przed tem przestrzega dziś głos ogółu nieproszonych sterników narodowej łodzi.

Kronika polityczna.

Z okazji przybycia w dniu 14 b. m. prezydenta Wilsona do Europy i jednocześnie zjazdu przedstawicieli państw koalicyjnych dla rozpoczęcia narad koalicji w sprawie pokoju, powzięto zamiar uczczenia tej chwili oraz dania wyrazu uczuciom całej Polski —

Koło Międzypartyjne wysłało odpowiednie pismo gratulacyjne na ręce Komitetu narodowego w Paryżu.

Jednocześnie wykonany ma być zamiar, którego urzeczywistnieniu wypowiedzenie wojny państwom centralnym przez Stany Zjednoczone w swoim czasie stało na przeszkodzie. Mianowicie po historycznej mowie Wilsona, w której w dniu 8 stycznia r. b. po raz pierwszy wypowiedział się on za zjednoczeniem niepodległej Polski z dostępem do morza, wśród innych adresów, zamierzało już wtedy Koło Międzypartyjne zebrać pod zaproszeniem przez siebie pismem hołdowniczym największą liczbę podpisów w kołach jaknajszerszych. Chwila obecna umożliwia dopełnienie tego aktu, który począł się po wspaniałej idei wilsonowskiej. Akt ten świadczy, że naród polski ocenia równie wysoko ideowe pragnienia Wilsona, jak jego szlachetne czyny.

Sprawami, związanymi z wykonaniem powyższych zamiarów, zajmuje się komitet organizacyjny, złożony z p. p. ks. pralata M. Godlewskiego, Tallen-Wilczewskiego, Rosseta, dr. Kamockiego i Marylskiego-Zuszczeńskiego, oraz komitet wykonawczy, do którego należą p. p. Zdzisław Zamoyski, M. Łęczyńska, A. Żwanowa, Włodzimierz Puzyna i M. Radwan.

Konieczność uzgodnienia zasadniczych kwestji w związku z możliwością utworzenia rządu narodowego, spowodowała wyjazd prof. Grabskiego do Krakowa, gdzie zabawi dwa dni, poczem wróci do Warszawy.

Pułkownik Skrzyński upoważnił rozkazem służbowym podpor. B. Marchwińskiego do przeprowadzenia zaciągu ochotników do oddziału odsieczki Lwowa w okręgach: Radom, Kielce, Łódź, i Cichanów.

Obecnie największego stosunkowo procentu ochotników dostarczają wracający z Niemiec i b. Austro-Węgier jeńcy Polacy, chętnie pragnący służyć nareszcie swej Ojczyźnie. Spory procent ochotników rekrutuje się z pośród robotników, powracających z Prus. Szewcy, krawcy, kowale, ślusarze każdej armji potrzebni zapisują się do wojska z ochotą. Chłopi w wielu okolicach pozgłaszali się do kawalerji z własnymi koniami. Naogół jednak najchętniej zgłaszają się do służby w piechocie i artylerji. Zresztą o nich ubiegają się wszystkie oddziały.

Rząd obecny zamierza przystąpić w najbliższym czasie do utworzenia banku czekowo-pocztowego wedle planów opracowanych przez specjalistów galicyjskich.

Wojska Hallera obsadzą

Wielkopolskę.

„Neue Freie Presse” przynosi wiadomość, że polsko-amerykańskie dywizje z frontu francuskiego pod dowództwem generała Hallera zostały już wsadzone na okręty w porcie Hawr i odplynęły do Gdańska. Wojska te są przeznaczone do obsadzenia W. Ks. Poznańskiego i Śląska. Generał Haller obierze Poznań za siedzibę głównej kwatery.

W Berlinie grozi wojna domowa.

Z Berlina donoszą: Ruch rewolucyjny w Berlinie grozi wojną domową. Naród niemiecki błaga koalicję o pomoc, prosząc o rozciągnięcie okupacji aż do samego Berlina. Tymczasem zaś koalicja zaznaczyła, że pokój nie będzie podpisany, dopóki w Niemczech nie powstanie prawdziwy rząd.

Rozstrzelanie Radko Dmitrjewa.

Dzienniki donoszą, że z rozkazu generała Ruzskiego, który stoi po stronie rządu sowieckiego, został rozstrzelany generał Radko Dmitrjew.

Rada miasta Warszawy zaprasza Wilsona do stolicy.

Rada miejska na posiedzeniu z dn. 12 b. m. przyjęła jednomyślnie wniosek następujący:

Rada miejska Warszawy, jako stolica zjednoczonej Polski zaprasza Prezydenta Zjednoczonych Stanów Ameryki Północnej — Wilsona do odwiedzenia jej murów, w celu przyjęcia hołdu narodu polskiego dla Największego Obywatela, który pierwszy uznał nieprzedawnione prawa Polski do Niepodległości, Jedności i dostępu do morza, a który, następnie, poprowadził swych współobywateli do walki o zapanowanie wolności, równości i sprawiedliwości.

Wilson w Europie.

Wedle wiadomości dzienników francuskich, Wilson przybędzie w sobotę do Paryża. Dzień ten będzie uroczystością obchodzoną. Wilsona powita uroczystością Poincaré wraz z całym rządem. Zaraz po przybyciu, prezydent uda się na kilka dni w okolice północnej Francji, zniszczonej przez inwazję niemiecką.

Lwów otoczony przez bandy ukraińskie.

„Fremden Blatt” donosi z Hamburga: „Hamburger Fremden Blt.” dowiaduje się z informacyjnego biura ukraińskiego, że Lwów otoczony jest zewsząd przez siły zbrojne ukraińskie i że lada chwila wpadnie w ręce ukraińców.

Krażowniki angielskie w Gdańsku.

Dnia 6 b. m. przybyły do portu w Gdańsku dwa małe angielskie krażowniki „Centaur” i „Coventry”, należące do eskadry angielskiej, która 7 b. m. wyjechała z Libawy.

Podarunek amerykański.

Według „N. Zuer. Ztg.” Ameryka zamierza zrzędnąć za pożyczek udzielonych sojusznikom. Podobnie także ma rząd amerykański podarować Francji linie kolejowe i inne urządzenia komunikacyjne, wybudowane przez Amerykę we Francji.

Churchill powiedział w mowie wygłoszonej w Dundey o stosunkach finansowych Anglii, że Anglia jest bardzo zadłużoną u Stanów Zjednoczonych. Wyśłała ona za 400 milionów złotych i za 800 do 1000 milionów papierów wartościowych do Ameryki. Płacenie procentów, oraz strata na przecenie papierów wartościowych nałoży w najbliższych latach na Anglię wielkie ciężary.

Program robotników angielskich.

„Matin” donosi z Londynu, że Henderson przywódca grupy pracy w następujący sposób wyłożył program swej partji.

Pokój światowy oparty na zasadach Wilsona ma swoją rękojmnię w związku narodów. Świat robotniczy powinien bezpośrednio wyrazić swoje opinie co do uchwał, które będą powzięte na konferencji pokojowej.

Spółeczeństwo ma być zreformowane na zasadach któreby, każdemu dawały odpowiednie środki istnienia, wychowania, rozrywek i wszystkich rozkoszy umysłowych, które dotychczas były monopolem klas posiadających.

Obydwie płci powinny mieć prawo głosowania.

W Anglii powinny istnieć prawa lokalne dla Anglii właściwej, dla Szkocji, dla Walji i dla Irlandji.

Kopalnie, koleje żelazne i drogi wodne powinny być upaństwowione.

Należy zwalczać alkoholizm.

Wprowadzenie cenzury w Piotrkowie.

Komisarz ludowy na powiat Piotrkowski, p. Malanowski w obwieszczeniu z dnia 2 grudnia zarządził: 1) wszelkie wieści, zebrania, widowiska i odczyty powinny być meldowane na 24 godzin naprzód, 2) wszelkie druki i odczyty przed ich rozpowszechnieniem winny być przedkładane do akceptacji władz.

Przeciwno zarządzeniu temu zaprotestowała na posiedzeniu z dnia 4 grudnia Rada miejska, uważając je za 1) sprzeciwiające się zagwarantowanym w de-

klaracji obecnego rządu zasadom wolności obywatelskiej, 2) za pozbawione zupełnie podstaw prawnych. Uchwałą swą Rada miejska opublikowała afiszami na murach miasta.

Studenoi warszawscy — obrońcami Lwowa.

W pierwszych dniach listopada odbył się w Lwowie wszechpolski zjazd delegatów ugrupowań ideowych polskiej młodzieży akademickiej. Na zjazd stawili się delegaci środowisk akademickich Warszawy, Krakowa, Kijowa oraz innych centrów młodzieży polskiej w Rosji. Delegaci zjechali się we czwartek dnia 31 października i wieczorem tegoż dnia odbył się bankiet powitalny, urządzony przez młodzież lwowską oraz wstępne posiedzenie zjazdu.

Tęże samej nocy nastąpił zamach ruskich na Lwów. Następnego dnia na posiedzeniu zjazdu młodzież wydała odezwę, protestującą przeciw samochowi Rusinów na kresy polskie, przerwała zjazd i postanowiła przystąpić do walki. Delegacja warszawska młodzieży akademickiej stworzyła oddział sekcji warszawskiej, który walczył bardzo dzielnie. Z liczby 15 ludzi, składających sekcję, siedmiu odniosło rany. W miarę strat, szeregi sekcji akademików warszawskich uzupełniano warszawiakami, przebywającymi w owym czasie we Lwowie, z których kilku zabito i rannono. Sekcja warszawska walczyła w najniebezpieczniejszych odcinkach jak szkoła kadetka, Wólka, elektrownia i brała udział w szturmach, a między innymi w słynnym i krwawym szturmie na sejm, który to szurm przypatrzył wojsko polskie o ciężkie straty. Po zdobyciu Lwowa dowództwo wojsk polskich wyraziło piśmiennie specjalną podziękę sekcji warszawskiej, wymieniając z imienia i nazwiska jej członków, a mianowicie: Jan Rembieliński (zjedn. nar., ranny), Mieczysław Jakubowski (zjedn. nar., ranny), Wacław Drozdowski (zjedn. nar., ranny), Tadeusz Kaleba (młodz. narod.), Stefan Jankowski (młodz. narod.), Stefan Lenartowicz (młodz. niezal., ranny), Stanisław Arnold (młod. niezal., Feliks Majorowicz (zjedn. nar., dwukrotnie ranny), Wład. Daab. (zjedn. nar. ranny), Jul. Skarzynski (zjedn. nar.), Zdz. Marynowski (zjedn. nar., ranny), Wacław Bruner, (młodz. socjal.), Stan. Patrokoński (zarzewie), podpor. Donhoff Czarnecki (Filarecja), Jerzy Makowiecki (Filarecja).

Wskutek tych wypadków zjazd nie mógł być dokończony i został odłożony na czas bliżej nieokreślony.

Nadzwyczajne posiedzenie Rady miejskiej.

W dn. 11 b. m. o g. 7 — 20 odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Rady Miejskiej. Przewodniczył posiedzeniu prezydent p. T. Przyłęcki, sekretarował p. Borek. Na sali prócz dwudziestu paru radnych byli komisarz wyborczy mec. Popowski i prezes komisji głównej wyborczej p. Gloger.

Prezydent otwierając posiedzenie wyjaśnia w jakim celu było ono zwołane oraz odczytuje pismo p. Glogera zawierające prośbę aby Rada miejska zechciała z pośród siebie w myśl art. 21 ordynacji wyborczej wybrać jednego członka do Komisji głównej i jednego zastępcę, poczem, wobec wstrzymania się radnych od wstępnych dyskusji ogłasza 5-cio minutową przerwę w celu dania możliwości radnym wypełnienia kartek wyborczych. Po przeliczeniu głosów prezydent ogłasza następujący rezultat: na członka komisji wybrano r. Stanisławskiego, na zastępcę r. Ojrowskiego.

Po wyborach prezydent udziela głosu prezesowi komisji głównej wyborczej p. M. Glogerowi. P. Gloger zwracał się do Radnych z apelem aby dopomagali komisji głównej wyborczej w tworzeniu komisji miejscowych, wyjaśniał, że komisji miejscowych, będzie w Radomiu prawdopodobnie 12, z których każda powstanie z połączenia dwóch dzielnic żywnościowych, dalej streszczał samą technikę wyborczą i w końcu udzielał wyjaśnień na niektóre stawiane przez radnych zapytania.

Po dyskusji prezydent przedstawia Radzie sprawę prac przedwyborczych Magistratu i zaznacza, że z pracą tą związane są różne koszty, które będzie mu-

PAPIERY LISTOWE

od zwykłych do wytwornych

poleca SKŁAD PAPIERU

Edward Suchański
w Radomiu.

PODZIĘKOWANIE.

Składamy serdeczne staropolskie „Bóg zapłać” — wielebnemu ks. Ścisłowskiemu za poświęcenie naszego lokalu w dniu otwarcia, jak również wszystkim W. P. W. P., którzy raczyli zaszczyścić nas, swoją obecnością.
1387—1 Z poważaniem Zarząd Restauracji Hotelu Rzymskiego.

Duchowieństwu, Siostrze Miłosierdzia z Domu Pracy, weteranom, a w szczególności ich przewodniczącemu — Sz. kuratorowi p. Józefowi Wojdackiemu oraz wszystkim tym, którzy oddali ostatnią posługę drogiem nam zwłokom wuj i dziadka naszego

ś. p. JÓZEFA WELNOWSKIEGO

składa serdeczne, płynące z głębi serca „Bóg zapłać”

1388—1

RODZINA.

siało pokryć miasto, porusza sprawę wynalezienia 12 lokali dla komisji miejscowych, oraz komunikuje Radzie, że spis ludności odbywa się przy pomocy kart żywnościowych t. j. tak jak w Warszawie. W końcu posiedzenia prezydent odczytuje zamieszczoną już swego czasu przez nas depeszę od zastępcy ministra spraw wewnętrznych p. Sienkiewicza w sprawie nowej ordynacji do Rady miejskiej, poczem około g. 9 zamyka posiedzenie.

ODEZWA.

Wojsko polskie po raz pierwszy w wolnej Ojczyźnie obchodzić będzie uroczystość wigilijną.

Czy społeczeństwo polskie, które w snach i marzeniach oczekiwało zmartwychwstania Polski, zapomni teraz o żołnierzu polskim? Gdyby tak się stało, wydalibyśmy wyrok na siebie, że niegodni jesteśmy wolności.

Komitet wigilijny żołnierza polskiego, złożony z przedstawicieli wszystkich stowarzyszeń, zwraca się z wezwaniem do społeczeństwa radomskiego, aby zjednoczyło się pod hasłem wigilij dla żołnierza.

Przyszły tydzień ma być tygodniem żołnierza polskiego. Składajmy dary w naturze i pieniądzu, dzieląc się naszą wigiliją z żołnierzem. Niech każdy da tylko dziesiątą część tego, co przygotował dla siebie zamierza, a zbierze się tyle, że chłopcy nasi będą syty i zadowoleni. W niedzielę na ulicach miasta będą sprzedawane gałązki jedliny na powyższy cel; niech nikt nie żałuje pieniędzy dla kwestarek, co na śniegu i mrozie oczekiwać będą na ofiarę, niech nie wracają z lekkim workiem a ciężkim sercem, lecz odwrotnie, niech mają zadowolenie moralne ze spełnienia z dobrego skutkiem obowiązku obywatelskiego.

Rodacy! Żołnierz polski zasłużył na wasze uznanie i serce! Okażcie mu to dziś, gdy w chłodzie, głodzie i niedostatku przygotowuje się do ofiary krwi w obronie Ojczyzny.

Wojsko to siła narodu, to podstawa jego bytu, straż broniąca jego całości, warunkiem istnienia wolnej, niepodległej i zjednoczonej Polski jest wojsko polskie.

Koło Ziemianek „Przyszłość” — Pawłowska Marja. Liga kobiet — Skotnicka Wanda. Młoda Polska — Chojko Irena. Ochrona kobiet — Jarzyńska Wanda. Radomskie Koło Ziemianek — Gajewska Marja. Równouprawnienie Kobiet — Kondratowiczowa, Stowarzyszenie kobiet pracujących — Wroncka Stanisława. Stowarzyszenie św. Zyty — Krzesińska. Zjednoczenie Polek — Fuldowa Helena.

K. S. S.

W tych dniach przez stację Radom przejeżdża kilka set tysięcy jeńców rosyjskich z Niemiec, w tej liczbie dużo Polaków. Komitet zorganizował na stacji pogotowie lekarskie, żywnościowe i odzieżowe dla opieki nad jeńcami Polakami, którzy wracają w okropnym stanie nędzy, nagości i wycieńczenia. Na każdej niemal stacji usuwają z wagonów zmarłych towarzyszy. Żywi na jado rzucają się jak szakale na ofiarę, inni na widok gorącej strawy płaczą z rozrzewnienia.

Pogotowie wymaga funduszy. Fundusze te zobowiązało się społeczeństwo złożyć przez podatek społeczny; wnosimy go do Kasy Przemysłowców.

Wspomnienie pośmiertne.

11 b. miesiąca zostały odprowadzone na wieczny spoczynek zwłoki ś. p. Józefa Welnowskiego, nestora ogrodników radomskich i weterana z r. 1963. Los zdarzył, że karawan ze zwłokami sędziwego bojownika z przed pół wieku o wolność Ojczyzny posuwał się tuż za dwoma, karawanami, młodo zgasłych synów — rycerzy matki — Polski. Przeszłość z teraźniejszością wiązała się przekazując dalszy ciąg przyszłości.

Ze zgonem ś. p. Józefa Welnowskiego ubywa Radomowi jedna z dobrze mu znanych charakterystycznych postaci, cieszących się sympatią szerokiego ogółu.

Nad grobem zęgnął serdecznymi słowami druha — weterana Józef Wojdacki, kończąc swe przemówienie słowami: „Za to żeś kochał tę ziemię polską, niech ona będzie ci lekka. Cześć twej pamięci...”

Dodajemy: od siebie. Cześć ich pamięci.

PODZIĘKOWANIE.

Duchowieństwu parafialnemu — i wszystkim, którzy oddali ostatnią posługę ś. p. Józefowi Welnowskiemu towarzyszo wi naszemu z 1863 roku, składają serdeczne Bóg zapłać.

Weterani.

KRONIKA.

Kalendarzyk. Dziś: Walerjana. Jutro: Euzebjusza B. M. Wschód słońca o godzinie 7.57. Zachód o godzinie 3.45.

Radom, 14 grudnia.

— Zarząd Radomskiego Patronatu Związku Harcerstwa Polskiego prosi Członków Patronatu, oraz rodziców młodzieży szkolnej o przybycie na Zebranie Ogólne w dniu 15 b. m. w niedzielę, o godz. 4-ej po poł., do lokalu Kasy Pożyczkowej Przemysłowców Radomskich

(ul. Szeroka № 5), w sprawie organizacji Pogotowia Młodzieży przy drużynach harcerskich.

— Zebranie. W sobotę dnia 14 grudnia w sali Resursy Rzemieślniczej odbędzie się zebranie Związku Republikańskiego w sprawach organizacyjnych i akcji wyborczej do Sejmu.

— Pierwsze zebranie przedwybórcze „Zjednoczenia Polek” odbędzie się w niedzielę o godz. 1 i pół w sali kinematografu „Czary”.

— Zebranie Sekcji Politycznej „Zjednoczenia Polek” odbędzie się w poniedziałek o godz. 8 i pół wiecz. w Klubie „Zjednoczenia Polek”, ul. Marjacka № 14.

— Zebranie Sekcji Oświatowej „Zjednoczenia Polek” odbędzie się w poniedziałek o godz. 6 po poł. w lokalu Gospody przy ul. Marjackiej № 14.

Do Kasy Samopomocy Społecznej w dniu 9, 10 i 11 grudnia wpłacono 12,898 koron.

— W myśl wezwania Sekcji Sanitarnej K. S. S. zaofiarowały bezinteresownie środki lekarskie i opatrunkowe:

Apteka Dorocińskiego i Skład apteczny Michalskiego. Za co im złożono w imieniu Sekcji podziękowanie.

— Od Wydawnictwa. W dniu wczorajszym z powodu warunków technicznych „Głos Radomski” nie wyszedł.

— Komenda Kawalerji składa serdeczne podziękowanie Lidze Kobiet za ofiarowane wychodzącym żołnierzom kawalerji 60 par ciepłej bielizny, 63 par zarękawków, 20 par palcówek, 3 kamizelki ciepłe i 2 pasy.

M. F. Osinski

Komend. Kadry Kawal.

— Wyjazd ułanów. W dniu 12 b. m. o godz. 10 i pół wieczorem, wyjechał z Radomia żegnany entuzjastycznie przez liczne zebrana na dworcu młodzież szwadron ułanów z miejscowego garnizonu. Ułani zabierając ze sobą 150 koni skierowali się początkowo na Lublin, z tamtąd zaś prawdopodobnie wyruszą na kresy wschodnie.

— Wiedeński pociąg sanitarny. W d. 11 b. m. o godz. 7—50 rano przybył do Radomia wraz z całym personelem austriacki pociąg sanitarny składający się z 24 wagonów, mających urządzenie szpitali polowych. Pociąg sformowany był w Wiedniu w celu zebrania z główniejszych punktów na terenie b. okupacji austriackiej wszystkich chorych i rannych austriackich poddanych, pozostających dotychczas w szp. polskich. Pociągiem tym odstawiono z Wiednia do Krakowa 230 chorych, żołnierzy, polaków, ze względu jednak na brak miejsc w szp. krakowskich, chorych zawieziono do Tarnowa i tam odpowiednio rozlokowano. Następnie z Tarnowa drogą okrężną przez Chełm, Lublin, Dęblin, pociąg przybył do Radomia, tu zabrawszy 4 żołnierzy austriackich, wyruszył dalej w stronę granicy, z tamtąd zaś uda się z powrotem do Wiednia.

Musimy przy tej sposobności zaznaczyć, iż funkcjonariusze miejscowego oddziału Czerwonego Krzyża obchodzą się z chorymi niżej wszelkiej krytyki, przykładem czego może posłużyć fakt, że wyżej wspomnianych 4 żołnierzy austriackich, będących w bardzo ciężkim stanie, przywieziono podczas parostop. mrozu na dworzec na furze podesłanej nieco słomą, a przykryto ich jedynie derkami.

Apelujemy do odnośnych władz, aby zwróciły na fakt ów uwagę oraz wdroszyły kroki, któreby uchroniły na przyszłość chorych od podobnie nieludzkiego traktowania.

— Zmarli. W dniu 9 b. m. zmarli: Władysław Gawełek lat 12, zm. w szp. dziecięcym. Stanisław Boćkowski lat 68, zm. w szp. św. Kazimierza. Eustachy Górski lat 20, zam. w Radomiu. Józef Welnowski lat 85, zam. w Radomiu. Ignacy Świtka lat 64 zam. we Frablich gm. Gębarzew. Franciszka Stępień lat 74, zam. na Glinicach. Franciszek Oko lat 19, zm. w szp. epidemicznym. Kazimierz Jaworski lat 1 i mies. 6, zam. na Długojowie. Stanisława Lipińska lat 25, zam. na Glinicach.

— W dn. 10 b. m. Bronisława Gorzycy lat 25, zm. w szp. epidemicznym. Marja Pipa lat 7, zam. na Glinicach. Piotr Siurlik lat 30, zam. w Wincentowie gm. Wielogóra. Katarzyna Chołuj lat 45, zam. na Marjańskim. Mikołaj Trzeciak lat 57, zam. na Zamiłniu. Emilia Pawłowa lat 85, zam. w Radomiu. Józefa Ziętek lat 7, zam. na Długojowie.

Antoni Gasiński lat 45, zam. w Woli Gołbiowskiej gm. Radom.

— Kradzieże. W dn. 9 b. m. p. W. Zielińskiemu zam. przy ul. Szerokiej pod № 6, skradziono z góry 3 prześcieradła wartości 360 kor. M. Pruchnickiej zam. przy ul. Wysokiej pod № 43, skradziono z mieszkania odzież na sumę 1000 kor.

— W dn. 10 b. m. A. Fedorowiczowi zam. w budce kolejowej № 54, skradziono z komory odzież na sumę 3500 kor. H. Someczyńskiej zam. przy ul. Głównej pod № 28, skradziono z chlewa maciorę wart. 900 kor.

Ze sceny i estrady.

Z „Mirazhu”.

Od soboty grana będzie nadzwyczaj melodyjna operetka L. Talla „Piękny sen”.

OFIARY

złożone w Administr. „Głosu Radomskiego”.

Na szlاندary ze Wsoli i Zjednoczenia Polek, zniszczone podczas pochodu narodowego.

Morska Halina kor. 2, IV Kurs Seminarjum Nauczycielskiego kor. 20, J. A. Michalscy kor. 10, W. Węgrzecki k. 2, Karsch Jadzia kor. 5, Karsch Wacio kor. 5, Wojdacki Józef kor. 1, Wojdacki Stanisław kor. 1, Wojdacka Krystyna kor. 1, Wojdacki Janusz kor. 1, Wojdacki Leszek kor. 1, Dąbrowski Antoni kor. 1, Firma Pazdon kor. 10, Poświadowska Teodozja kor. 2, Lipińska Irena kor. 2, Lisowska Lucyna kor. 2, Kaszewska Walerja kor. 2, Kaszewska Stefa kor. 2, L. P. kor. 1.

Zebrane w spółce garbarskiej „Nowość”. Jakubowski Stanisław kor. 2, Borkowski Czesław kor. 2, Klepaczewski Franciszek kor. 2, Papiński Błażej kor. 2, Raczkowski Stefan kor. 2, Kaczyna Stanisław kor. 2 Borkowski Karol kor. 2, Jakubowski Eugeniusz kor. 2, Podstolski Maksymilian kor. 2, Janiszewski Konstanty kor. 2, Rejmer Wacław k. 2, Rejmer Władysław kor. 2, Gaworski Andrzej kor. 2, Żurowski Aleksander kor. 2, Żuchowski Aleksander kor. 2, Maksym Władysław kor. 2, Gierycz Leonard kor. 2, Jamka Wojciech kor. 2, X.X. kor. 2, X.X. kor. 2, X.X. kor. 2, X.X. kor. 2, X.X. kor. 2, X.X. kor. 2, X.X. kor. 2.

Dla uczczenia ś. p. Męża i Ojca naszego Juliusza Saskiego, składa żona i dzieci: na Szpital św. Kazimierza koron 250, na I Ochronę na Starem Mieście kor. 250, na Przytułek Umysłowo eno-rych kor. 250, na Macierz kor. 250.

Na Szpital św. Kazimierza: zamiast kwiatów na trumnę zacnego człowieka ś. p. Juliusza Saskiego, Stefan i Henryka Leszczewscy składają koron 10.

Dla uczczenia zacnego i kochanego kuzyna ś. p. Juliusza Saskiego: składa na Szpital św. Kazimierza kor. 50 i na I Ochronę na Starem Mieście kor. 50, Bronisława Saska.

Na obłakanych: Zamiast wieńca na trumnę ś. p. Juliusza Saskiego, składa St. Karsch kor. 20.

Ku uczczeniu ś. p. zięcia mego Juliusza Saskiego: składa kor 50 na Przytułek dla starców na ul. Świeżej, Władysława Gacka.

Pamiętajcie o Podlasiu i Chełmszczyźnie!

Od Wydawnictwa.

Prosimy o rychłe odnowienie przedpłaty w celu uniknięcia przerwy w przesylce dziennika.

Urząd Pożyczek Państwowych i Skarbu Narodowego

Warszawa, Marszałkowska 154.

przyjmuje wpłaty na **POLSKĄ POŻYCZKĘ PAŃSTWOWĄ**
w markach, koronach i rublach

oraz OFIARY NA SKARB NARODOWY. 1255—8

Kasa Pożyczkowa Przemysłowców Radomskich

w RADOMIU, ul. Szeroka 5, dom własny.

Założona w roku 1881. — Liczy 6545 członków i 7670 wkładców.

Stopa procentowa od pożyczek zniżoną została na

sześć od sta (6%),

poczynając od 1 stycznia 1919 roku.

Kasa udziela pożyczki:

- za poręczeniem solidarnem — do rb. 5000;
- na zastaw papierów procentowych i wkładów oszczędnościowych — bez ograniczenia sumy;
- na zabezpieczenia hypoteką domów, placów miejskich, majątków ziemskich i osad włościańskich.

KASA PŁACI

od wkładów oszczędnościowych:

terminowych (złożonych na rok)	4½%
„ (złożonych na sześć miesięcy)	4%
nieterminowych (za ewentualnem 7-iodniowem wypowiedzeniem)	3½%

Kasa otwarta w dni powszednie od godz. 9½ do 2½ po poł.

Prezes L. Klinowski.

Zarządzający J. Pogorzelski.

1849—2

Biuro pośrednictwa kupna i sprzedaży Wł. KARCZEWSKI Radom Plac 3 Maja № 5.

Zbyteczne rzeczy jakie w każdym niemal mieszkaniu nieprodukcyjnie miejsce zajmują przy obecnych wysokich cenach Można sprzedać najdrożej i zamienić na gotówkę oddając do komisowej sprzedaży wszelkiego rodzaju garderobe, meble, biżuterie, obrazy, książki, przedmioty domowego i osobistego użytku. Jest na składzie różnych numerów obuwię męskie po 220 koron. Biuro pośredniczy w kupnie i sprzedaży domów, majątków i dzierżaw.

1335—13

Laboratorium Chemiczno-Bakterjologiczne

D-ra med. S. Pomeraniec i Prow. Farm. J. Fabickiego, przy ul. Spacerowej № 3, przyjmuje badania krwi (odezyny Wassermana i Widala), płwociny, moczu, kału, soku żołądkowego.

Chemiczno-bakterjologiczne badania wody do picia, produktów spożywczych i inne.

1291—1

Za Nagrodą 150 koron!

Lucjan Weiss z Warszawy był w Radomiu we środę d. 27/11 i tu wszelki ślad zaginął za nim był ubrany w uczniowskiej czapce granatowej z równym daszkiem (Kepi) czarne palto, czarne krótkie spodnie, czarne pończochy, czarne kamasze i granatową bluzkę uczniowską, jest szatyn górny przedni zęb ma ułamany Rodzice najusilniej proszą ktoby miał jakiś ślad lub wiedział o nim przesyłać jest zatrzymać go i dać znać do Warszawy Tenenwurcel ulica Ogrodowa № 63 lub w Radomiu do p. Najmana ulica Rynek № 11.

1325—3

DOM TECHNICZNO-HANDLOWY

St. Brzozowski i M. J. Szmorliński

w Radomiu, Plac 3-go Maja № 1. Skład — Zgodna № 6.

Poleca:

Żelazo handlowe i bednarskie, Blachy, Rury, Cement, Wapno, Gwoździe, Hacele, Wagi dziesiętne i stołowe, Kotły do warzenia bielizny, Imadła, Kowadła, Miski i Rezerwuariki klozetowe, pakunki i t. p. Artykuły techniczne i Wyroby żelazne.

Redaktor: Henryk Niedźwiedzki.

Druk „J. K. Trzebiński” — Radom.

Wydawnictwo Gazety: „Głos Radomski”.

Zakład freblowski Janiny Miller

w Lublinie, Krakowskie-Przedmieście № 24

otwiera od Nowego Roku

SZKOŁĘ OCHRONIAREK.

Celem kursów jest przygotowanie w dziedzinie wychowania przedszkolnego specjalistek do objęcia stanowisk kierowniczek w ochronach i zakładach wychowawczych. Kandydatka powinna mieć ukończone lat 16, być zdrową, mieć głos i słuch muzyczny. Zamiłowanie do zajęcia się dziećmi i wykształcenie czterech klas szkoły średniej lub odpowiednie przygotowanie domowe; następnie kandydatka winna złożyć metrykę i świadectwo szkolne. Opłata za naukę wynosi 100 rubli rocznie. Kurs trwa dwa lata. Spis przedmiotów wykładowych obejmuje: religję i metodykę pogadanek religijnych, język polski, historję i krajoznawstwo, naukę o Polsce, zoologję i botanikę, przyrodę martwą, hygienę, pedagogikę, historję pedagogiki w Polsce, literaturę dziecięcą, metodykę ogólną, metodykę specjalną zajęć przedszkolnych, naukę o kształtach, naukę moralności, ogrodnictwo i porządku domowe, ćwiczenia fizyczne, gimnastykę rytmiczną nie gry, rysunki, wycinanie i modelowanie, śpiew i muzyka, roboty ręczne i słojd-dykacja i zajęcia praktyczne w ochronie.

1396—1

Na święta

jabłka, gruszki i śliwki suszone, mak, miód, grzyby, orzechy, owoce w stanie surowym i t. p. poleca Radomska Spółka Ogrodnicza

Plac 3 maja i w podwórzu.

Marmelada jabłeczno-gruszkowa 4 kor. za funt

1339

Intendantura Wojskowa

m. Radomia

przyjmuje zaofiarowania na rzecz Wojska Polskiego. Ofiarodawców uprasza się o łaskawe załączenie wykazu: co, ilość i od kogo.

1201—0

Feliks Kozłowski

sprzedaży obuwię po cenach umiarkowanych, przyjmuje wszelkie obstarunki i reperacje. mieszkanie prywatne Lubelska № 34

1224—52

Dr. med. M. SZLAFERMAN

(Kościelna 2, m. 2)

choroby weneryczne i skórne przyjmuje do 10—1 i od 4—7. Panie od 3—4.

1246—8

Zbiorowe lekcje

jęz. francuskiego i niemieckiego dla dorosłych. (1-szy i 2-gi rok nauczania) od 1-go stycznia.

Zapisy codziennie od g. 1—3 i od 5—8. Lubelska № 61 m. 3.

1363—1

Drożdże Lubelskie

Najlepsze Hurtowo i detalicznie

JAN WOLSKI

Radom, Warszawska 4.

1388—5

kupuję maszyny do pisania

Remington, Underwood, Continental, Mercedes i inne polskie i rosyjskie. Dobrze płacę. Oferty „Głos Radomski” dla W. W.

1384—5

Do sprzedania

większa ilość papieru gazetowego w „POCZTÓWCE” Lubelska № 28.

Radomska Fabryka smarów

WŁAŚCICIELE

St. Brzozowski i M. J. Szmorliński „STEMAR”

BIURO SPRZEDAŻY: Radom — Plac 3-go Maja № 1.

POLECA: Oleje maszynowe i cylindrowe.

Smary do osi, trybów, smar do lin stalowych i konopnych.

Tłuszcz „Tovote’a”, Dziegiele i t. p.

PSY: płci obojga

wszelkich rass przeważnie Foksteryrey kupuje i sprzedaje Protzner Jan, Biała ulica Rudolfa liczba 9.

1377—2

OGŁOSZENIE.

Komornik Sądowy Ludwikowski w Radomiu zamieszkały, w myśl art. 1030 pr. Cyw., niniejszym ogłasza, że w dniu 3 stycznia 1919 r. o godz. 10 rano przed Magistratem m. Radomia ma się odbyć sprzedaż ruchomego majątku, należącego do Ludwika Fortynego, a składającego się z umeblowania oszacowanego 710 koron.

1283—1

Komornik Sądowy Ludwikowski.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Ugubiono dnia 13 grudnia wieczorem na ulicy Lubelskiej kor. 280 oraz paszport niemiecki z fotografią, na nazwisko Jakóba Górnickiego. Uprasza się łaskawego znalazcę o odniesienie za nagrodą do firmy Wiersbickiego.

1389—1

Ugubiono legitymację na nazwisko Józefa Bałana wydaną przez Magistrat Radomski dn. 19-8 1918 r. № 11024.

1386—1

Ugubiono legitymację na nazwisko Łai Hatesy Milerman, wydany przez Mag. Rad. dnia 31-8 1917 r. za № 9662.

1376—1

Ugubiono legitymację wydaną przez m. Radomski na nazwisko Łai Szejman dn. 22-6 1917 r. za № 6930.

1379—1

Ugubiono legitymację na nazwisko Szyji Bałana wydaną przez Mag. Rad. dn. 10-VII 1916 r. za № 5099.

1381—1

Młodzieniec, 18 l., syn obywatela ziemskiego, obeznany w małym gospodarstwie rolnym poszukuje miejsca praktykanta w większym gospodarstwie.

Adresować: Jan Błędowski poczta Jedlińsk w „Czekajowie”.

1336—2

Studentka Uniwersytetu Warszawskiego poszukuje korepetycji. Wiadomość w Administracji „Głosu”.

1360—2

Nauka i przepisywanie na maszynach. Skaryszewska 17—3.

1364—8

Potrzebny korepetytor, maturzysta na kondycję od zaraz — Wiadomość w Adm. Głosu pod „Wacław”.

1355—4

Jedynicy obznajmiony z gospodarką rolną, posiadający długoletnie świadectwo, poszukuje posady. Łaskawe oferty do Adm. „Głosu” pod „Leśniczy”.

1380—3

Okóry lisie wyprawione, zdadne na kołnierze Dł mufki — do sprzedania. Górki Lubelskie 19—4

1378—1